

DP LÖDDE ÖSTER

KULTURMILJÖUNDERLAG FÖR DETALJPLAN

2020-03-30

DP LÖDDE ÖSTER

Kulturmiljöunderlag för detaljplan

KUND

Kävlinge kommun

KONSULT

WSP Byggprojektering

Box 574

WSP Sverige AB

201 25 Malmö

Besök: Jungmansgatan 10

Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Paul Hansson

Mob: 0706-311041

paul.hansson@wsp.com

UPPDRAGSNAMN

Landskaps och kulturmiljöanalys

Kävlinge kommun, ÄTA 1 DP

Lödde öster

UPPDRAGSNUMMER

10295032

FÖRFATTARE

Paul Hansson

DATUM

2020-03-30

ÄNDRINGSDATUM

2020-03-30

Granskad av

Paul Hansson

Godkänd av

Paul Hansson

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	BAKGRUND	4
1.2	ÄRENDET	4
1.3	UPPDRAGET	5
1.4	OMFATTNING	5
1.5	METOD	5
2	PLATSENS HISTORIA, KARAKTÄR OCH VÄRDEN	6
2.1	PLATSENS HISTORIA	6
2.2	PLATSENS KARAKTÄR	8
2.3	PLATSENS VÄRDEN	8
3	PÅVERKAN PÅ KULTURMILJÖ	9
3.1	ETAPP 1	10
3.2	ETAPP 2	11
3.3	REVIDERAT FÖRSLAG 200308	11
3.4	SAMMANFATTANDE KONSEKVENSBEDÖMNING	13

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Kävlinge kommun har önskat en fördjupad analys av påverkan på riksintresse för kulturmiljö i samband med förslag till ny detaljplan för Löddeköpinge 97:1 m fl. som i översiktsplanen från 2010 kallas Lödde Öster. Länsstyrelsen har i samrådet för detaljplanen yttrat sig med hänsyn till hur riksintresset M44 Löddeköpinge - Stävie - Hög - Borgeby och dess värden påverkas av förslaget till ny detaljplan. Länsstyrelsen menar att kommunen i det fortsatta planarbetet måste utveckla bedömningarna av hur riksintresseanspråket för kulturmiljö kan komma att påverkas.

1.2 ÄRENDET

Under 2019 ställde Kävlinge kommun ut ett detaljplaneförslag för ny bebyggelse öster om Löddeköpinge som är en del utav den förtätningsstrategi som presenterades i ÖP 2010. Detaljplanen avser en bebyggelse inom planområdet om drygt 1000 bostäder uppförda över två etapper som även inkluderar skola, förskola och idrottshall. Området är utpekad i ÖP 2010 som utbyggnadsområde för bostäder och ligger i anslutning till, men utanför gränsen för riksintresset för kulturmiljö M44 som innefattar miljöerna och byarna i Löddeköpinge, Hög, Stävie och Borgeby slott i Lomma kommun. När ÖP 2010 antogs hade Länsstyrelsen i granskningsyttrandet lämnat följande synpunkter:

Riksintresse för kulturmiljön

Länsstyrelsen bedömer att riksintresseområdena för kulturmiljövården är väl beskrivna. Dock kan Länsstyrelsen konstatera att det fortfarande saknas en beskrivning över hur de planerade exploaterings- och utbyggnadsområdena kommer att påverka riksintressena. Kommunen refererar till framtida fördjupningar av översiktsplanen och kulturmiljöprogram där man har för avsikt att reda ut sådana frågor. Länsstyrelsen menar att det är en förutsättning enligt plan- och bygglagen att kommunen i översiktsplanen redogör för påverkan på riksintressena på en övergripande nivå. Om kommunen avser att gå vidare med planeringen av föreslagna utbyggnadsområden måste detaljplanearbetet föregås av kulturmiljö- och landskapsanalys, där konsekvenserna av utbyggnaden på riksintresset redovisas och avvägs. I de fall planeringen inte bedöms vara förenlig med det aktuella riksintresset kommer Länsstyrelsen med stöd av 12kap plan- och bygglagen att kalla in berörda detaljplaner.

Vidare, i samband med utställningen av aktuell plan, har Länsstyrelsen yttrat sig som följer:

Den föreslagna detaljplanen angränsar till riksintresset för kulturmiljövården, Löddeköpinge - Stävie - Borgeby [M44]. Även åtgärder utanför riksintesseområdet kan ha inverkan på värdena i riksintresset. Landskapet kring Högs byväg är flackt och ger långa siktlinjer. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanen kommer att innebära att intrycket av Löddeköpinge och Hög som två skilda byar kommer att minska och att detta i sin tur medför konsekvenser för riksintesseområdena och deras uttalade byar Löddeköpinge och Hög med intilliggande gårds- och bymiljöer. Dessa

konsekvenser bör tydligare redovisas och avvägas i detaljplanen eftersom det kan leda till läsbarheten av Högs kyrkby försvåras. Högs kyrkby är en utpekad del av riksintresset. Det är värdefullt att Hög fortfarande upplevs som en egen by för att kunna förstå kulturlandskapet.

Gränsdragningen av utbyggnadsetapperna är problematisk eftersom placering av högre bebyggelse i öster samt skoltomtens läge ute i odlingslandskapet upplevs främmande om inte det framtida utbyggnadsområdet i öster genomförs. Kommande etapp förväntas tillföra ca. 500–700 bostäder, det vill säga en relativt likvärdig exploateringsgrad, närmre Hög vilket kan innebära negativa konsekvenser på riksintresset. Det är viktigt med ett helhetsgrepp på områdets utveckling för att bedöma inverkan på kulturvärdena, då det av planförslaget tydlig framgår att det kommer ytterligare etapper. Länsstyrelsen menar att kommunen redan nu behöver förhålla sig till framtida utbyggnadsetapper, då det inte går att utesluta att skada på riksintresset skulle kunna ske genom kumulativ effekt när ytterligare etapper genomförs. Länsstyrelsen menar att kommunen i det fortsatta planarbetet måste utveckla bedömningarna av hur riksintresseanspråket för kulturmiljö kan komma att påverkas.

1.3 UPPDRAGET

Kävlinge kommun önskar en fördjupad analys av påverkan på riksintresse för kulturmiljö av förslag till ny detaljplan för Löddeköpinge 97:1 m fl, samt för etapp två som inte ingår i planförslaget men är utpekad i ÖP 2010.

Kommunen önskar i utredningen svar på vilken typ av exploatering och utformning av planområdet (samt etapp två) som är möjlig utan att påtagligt skada värdena i riksintresset.

- Bebyggelsens placering, utformning och höjder, vad är möjligt för etapp ett respektive två?

I aktuellt detaljplaneförslag föreslås bebyggelse mellan två och fem våningar med högsta byggnadshöjd 16 meter.

- Lämplig avgränsning av planområdet, för etapp ett respektive två

I planförslaget avslutas området österut med bebyggelse i fem våningar och en föreslagen skola är placerad i en utstickande del av planen åt öster (byggnadshöjd 13 meter).

1.4 OMFATTNING

Utredningen omfattar detaljplaneförslaget samt det utbyggnadsområde som kallas etapp 2. Geografiskt omfattar utredningen ett större område då konsekvenserna påverkar utblickar åt flera håll från och mot riksintresseområdet M44 Löddeköpinge – Stävie – Hög – Borgeby (i Lomma kommun).

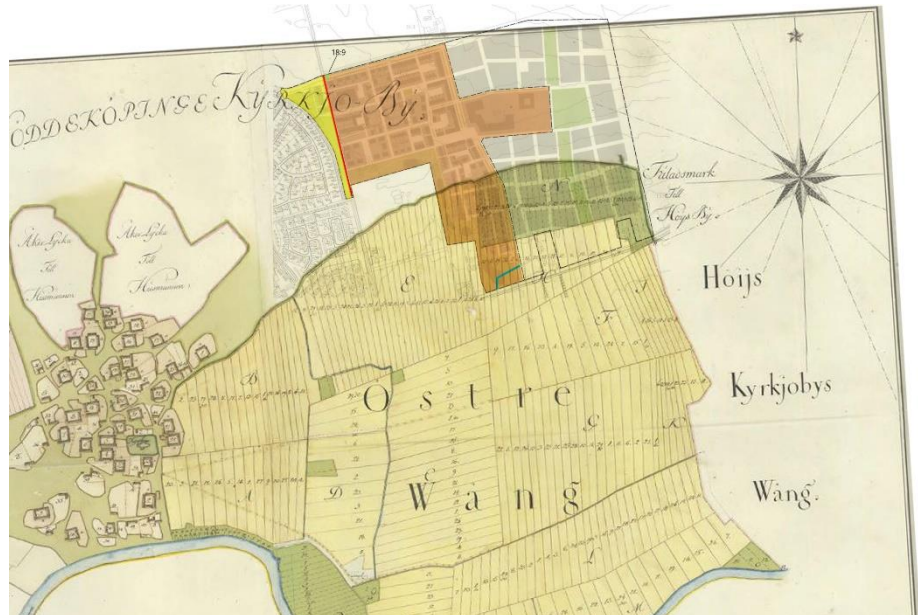
1.5 METOD

Den metod som använts har varit att kartlägga platsens historia, dess karaktärsdrag idag och hur dessa kan upplevas som värden. Därefter har värdena graderats och konsekvenserna av planförslagets olika påverkan bedömts.

2 PLATSENS HISTORIA, KARAKTÄR OCH VÄRDEN

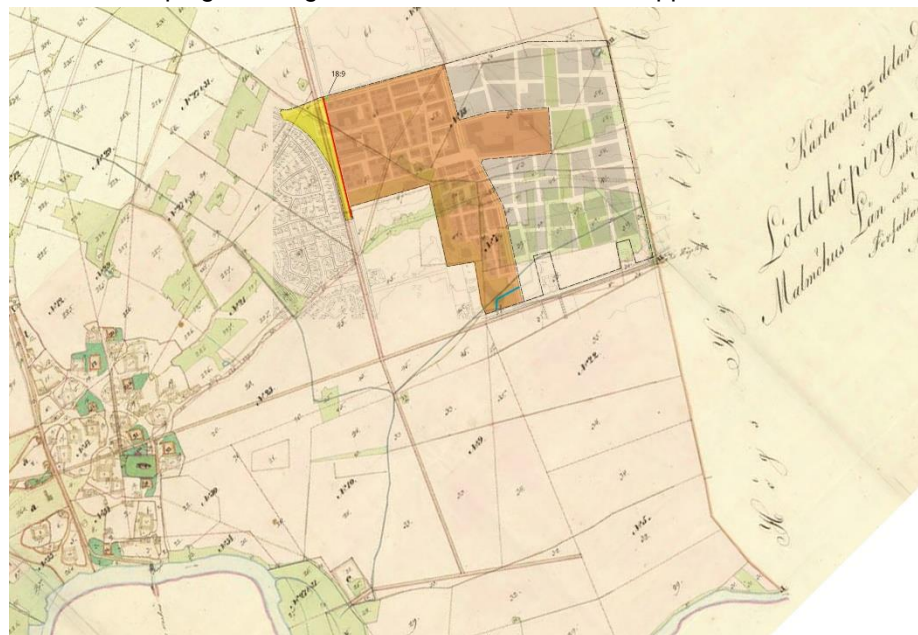
2.1 PLATSENS HISTORIA

Den mark som tas i anspråk utgörs av vad som i slutet av 1700-talet var Löddeköpinge bys fäladsmark och östra vång. I norra gränsen för Östre vång gick den gamla slingriga vägen från Löddeköpinge till Hög.

Figur 1 Utbyggnadsområdet inlagt på 1786 års storskifteskarta över Löddeköpinge.

I samband med laga skifte 1836 odlas fäladsmarkerna upp, ett flertal gårdar flyttar ut från bykärnan till byns marker och nya raka vägar anläggs bland annat det som idag är Högs byväg och Norrevångsvägen. Den gamla vägen från Löddeköpinge till Hög tas bort och marken odlas upp.

Figur 2 Utbyggnadsområdet inlagt på 1836 års laga skifteskarta över Löddeköpinge.

Från och med år 1907 knyts Löddeköpinge till järnvägsnätet med järnvägen mellan Kävlinge och Barsebäckshamn. Spåren läggs ca 150 meter norr om Högs byväg och vid gården Löddeköpinge 7:2 placeras Norrevångs hållplats. Bara ca en kilometer österut i Högs by ligger Västanhög station och kring denna växte en hussamling upp.

Figur 3 Utbyggnadsområdet inlagt på den häradsekonomiska kartan från 1910-15.

Under 1970-talet växer Löddeköpinge österut, först med områdena Tolvåker och Roteringen sedan under 1990-talet och 2000-talet med Mellanvången och Södervång. Järnvägen lades ner på 1950-talet och banan revs bort 1956.

Figur 4 Utbyggnadsområdet inlagt på aktuell karta. Linje med röda punkter markerar beslutsgräns för riksintresset M44.

2.2 PLATSENS KARAKTÄR

Figur 5 Foto över planområdet från korsningen Högs byväg/Norrevångsvägen mot nordost. I fjärran syns bronsåldershögen Lomhög och Högs boställe.

Planområdet ligger i följande bebyggelsekaraktär:

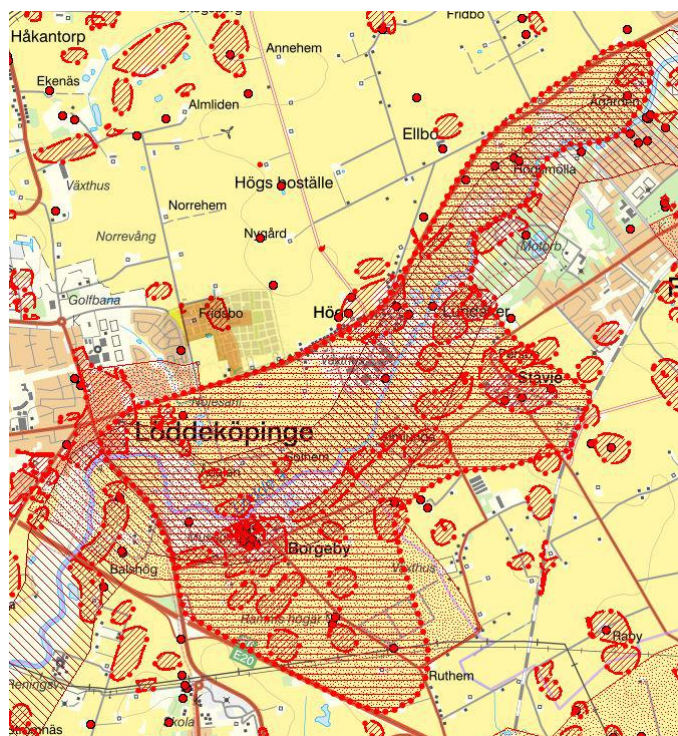
- Skifteslandskap – öppet odlingslandskap med gårdar längs raka vägar.

Planområdet angränsar till följande bebyggelsekaraktärer:

- I väster: Villaområde med grupphusbebyggelse, från 1990-tal och 2000-tal.
- I öster: Skifteslandskap – öppet odlingslandskap med gårdar längs raka vägar, svagt kuperad fullåkersbygd med bronsåldershögar på höjdryggar. Längst i öster bostadsbebyggelse längs landsvägen vid f.d. Västanhögs station.
- I söder: Ådal med handelsträdgårdar, betesmarker och industrier.

2.3 PLATSENS VÄRDEN

De kulturmiljövärden som finns i området är bebyggelsen i Löddeköpinge och Hög samt odlingslandskapet med sina öppna fält, raka vägar, gårdar och fornlämningar/högar.

Figur 6 Planområdet inlagt på karta som visar Riks- och regionala kulturmiljöintressen samt fornlämningar.

Planområdet gränsar till riksintresseområdet M44 Löddeköpinge - Stävie - Hög – Borgeby. Riksintressets beslutsgräns följer Högs byväg vilket indikerar att det är ådalslandskapet söder om denna som utgör riksintresset. Länsstyrelsen tar dock i sitt yttrande upp att landskapet kring Högs byväg är flackt vilket ger vida siktlinjer, vidare pekar länsstyrelsen på vikten av att Löddeköpinge och Hög kan upplevas som två skilda byar.

Höga värden/riksintressanta värden

Upplevelsen av Löddeköpinge och Hög som två skilda byar.

Utblickar mot nordost från Stävie bygata över ådalen och odlingslandskapet.

Regionala värden

I länsstyrelsens regionala kulturmiljöprogram är bebyggelsen i Södervång och Löddeköpinge 7:2 inkluderade, i övrigt är det samma område som ovan då regionala intressets gräns även den följer riksintressegräsen/Högs byväg.

Lokala skydd och värden

Det finns ingen bebyggelse som är skyddad enligt Plan- och bygglagen i eller i närheten av planområdet. I ett icke antaget tematiskt tillägg till översiktsplan avseende kulturmiljön finns kulturmiljövärden i området beskrivna.

3 PÅVERKAN PÅ KULTURMILJÖ

Figur 7 Landskaps- och kulturmiljöanalys över planområdet och angränsande område. Gula pilar visar viktiga siktlinjer, orange streckad linje utgör bebyggelsefronter och grönstreckad linje vegetationsridåer. Linje med röda prickar utgör beslutsgräns för riksintresse M44.

Figur 8 Samma bild som ovan men med planområdet inlagt. Det visar att det är siktlinjer mot norr och nordost som påverkas av en eventuell utbyggnad.

3.1 ETAPP 1

Påverkan på kulturmiljön av bebyggelsens placering:

Placeringen raderar den del av skifteslandskapet som utgörs av den öppna marken, däremot bevaras äldre gårdsbebyggelse och i norr bevaras vägen till gården på Löddeköpinge 16:3.

Placeringen medför att två av luckorna som medger utblickar från Högs byväg norrut mot skifteslandskapet byggs för. Detta påverkar riksintresset indirekt, dvs visuellt, då det öppna landskapsrummet längs Högs byväg delvis stängs mot norr. Utblickar in mot riksintresset från Högs byväg förändras inte men hindras från Norrevångsvägen, Nygård, Högs boställe och bronsåldershögen (Lomhög). Utblickar från Stävie bygata in mot riksintresset får i fonden nya landmärken i form av 13 och 16 meter höga hus.

Placeringen medför att Löddeköpinge närmar sig Hög men att de fortfarande kan upplevas som två skilda byar. Löddeköpinge har till skillnad från Hög förändrats kraftigt med stora utbyggnader under efterkrigstiden och upplevs mer som en tätort än som en by. Viktigast är därför att Hög fortfarande kan upplevas som en fristående by.

Då karaktären av landskapet är dess öppenhet medför varje form av bebyggelse i planområdet negativ påverkan på kulturmiljön. Påverkan minskar ju längre från Högs byväg den placeras och ju lägre byggnadshöjden är.

Mot kringliggande landskap bör eventuell bebyggelse ges en utformning som harmonierar med bebyggelsen där, dvs volymer med rektangulär planform och 45 graders takvinkel i en till två våningar. Fasadmateriäl i rött tegel eller ljus puts alternativt faluröd träpanel.

3.2 ETAPP 2

Påverkan på kulturmiljön av bebyggelsens placering:

Placeringen raderar mer av den del skifteslandskapet som utgörs av den öppna marken, däremot bevaras äldre gårdsbebyggelse och i norr bevaras vägen till gården på Löddeköpinge 16:3. Med etapp 2 utökas planområdet ända fram till gränsen mellan byarna Löddeköpinge och Hög.

Placeringen medför att tre av fyra luckor som medger utblickar från Högs byväg norrut mot skifteslandskapet byggs för. Detta påverkar riksintresset indirekt, dvs visuellt, då det öppna landskapsrummet längs Högs byväg stängs mot norr. Det som blir kvar är en kort utblick i planområdets östra gräns. Utblickar in mot riksintresset förändras inte från Högs byväg men tas i större grad än i Etapp 1 bort från Nygård, Högs boställe och bronsåldershögen. Utblicken från Stävie bygata in mot riksintresset får nya landmärken i form av 13 och 16 meter höga hus och stänger av riksintressets rumslighet och öppenhet mot norr.

Med Etapp 2 byggs Löddeköpinge ihop med Hög då Etapp 2 sträcker sig fram till gränsen mellan de båda byarna. Hög kan inte längre upplevas som en egen by.

Då karaktären av landskapet är dess öppenhet medför varje form av bebyggelse i planområdet negativ påverkan på kulturmiljön. Påverkan minskar ju längre från Högs byväg den placeras och ju lägre byggnadshöjden är.

Mot kringliggande landskap bör eventuell bebyggelse ges en utformning som harmonierar med bebyggelsen där, dvs volymer med rektangulär planform och 45 graders takvinkel i en till två våningar. Fasadmateriäl i rött tegel eller ljus puts alternativt faluröd träpanel.

3.3 REVIDERAT FÖRSLAG 200308

Figur 9 Reviderat förslag Utkast 200308. Etappindelningen borttagen och planområdet slutar i öster med raka linjer.

Figur 10 Det reviderade förslaget inlagt på analyskartan. Det visar att påverkan på kulturmiljön blir ungefär som etapp 1, en lucka begränsas från Högs landsväg men med låg bebyggelse och grönområden.

Det reviderade förslag som redovisas på plankarta daterad 200308 motsvarar i hög grad den exploatering som föreslås i det som tidigare kallats etapp 1, se ovan. Skillnaden är att bebyggelsen utökats något mot öster men samtidigt avslutas planområdet med raka linjer mot öster. Bebyggelsens höjder har anpassats så att planförslaget möter kringliggande landskap med låg bebyggelse, ett och ett halvt plan med sadeltak, och med grönområden.

Påverkan på kulturmiljön blir likartad den i Etapp 1:

Bebyggelsens placering raderar den del av skifteslandskapet som utgörs av den öppna marken, däremot bevaras äldre gårdsbebyggelse och i norr bevaras vägen till gården på Löddeköpinge 16:3.

Placeringen medför att två av luckorna som medger utblickar från Högs byväg norrut mot skifteslandskapet byggs för. Detta påverkar riksintresset indirekt, dvs visuellt, då det öppna landskapsrummet längs Högs byväg delvis stängs mot norr. Utblickar in mot riksintresset från Högs byväg förändras inte men hindras från Norrevångsvägen, Nygård, Högs boställe och bronsåldershögen (Lomhög). Utblickar från Stävie bygata in mot riksintresset får i fonden nya landmärken i form av 13 och 16 meter höga hus.

Placeringen medför att Löddeköpinge närmar sig Hög men att de fortfarande kan upplevas som två skilda byar. Löddeköpinge har till skillnad från Hög förändrats kraftigt med stora utbyggnader under efterkrigstiden och upplevs mer som en tätort än som en by. Viktigast är därför att Hög fortfarande kan upplevas som en fristående by.

Då karaktären av landskapet är dess öppenhet medför varje form av bebyggelse i planområdet negativ påverkan på kulturmiljön. Påverkan minskar då bebyggelsen placerats en bit ifrån Högs byväg den placeras och

med den lägre byggnadshöjden mot denna och den högre bebyggelsen längre bort och inuti området.

3.4 SAMMANFATTANDE KONSEKVENSBEDÖMNING

Etapp 1 medför negativa konsekvenser för den riksintressanta kulturmiljön M44. Påverkan på riksintresset är indirekt och konsekvenserna är därför små till måttliga. Hög kan fortfarande upplevas och förstås som en egen by skild från Löddeköpinge.

Etapp 2 medför negativa konsekvenser för den riksintressanta kulturmiljön M44. Påverkan på riksintresset är både indirekt och direkt då Hög inte längre kan upplevas och förstås som en egen by. Konsekvenserna är därför måttliga till stora.

Reviderat förslag 200308 medför negativa konsekvenser för den riksintressanta kulturmiljön M44. Påverkan på riksintresset är indirekt och konsekvenserna är därför små till måttliga. Hög kan fortfarande upplevas och förstås som en egen by skild från Löddeköpinge.

Malmö 2020-03-30

WSP Sverige AB

Paul Hansson

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 39 000 medarbetare på 500 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB
Box 574
201 25 Malmö
Besök: Jungmansgatan 10

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

